

TJELDSUND
KOMMUNE
2022-2034

MEDVIRKNINGSRAPPORT

Medvirkning i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel 2022 - 2034

Dielddanuori
suohkan

Ollálahkii

Tjeldsund
kommune

Sammen for hverandre

Innholdsfortegnelse

1 Oppsummering og kobling til samfunnsdel

1.1 Hva kommuneplanens samfunnsdel er	2
1.2 Medvirkningen i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033	2
1.3 Hvordan innspillene fra medvirkningen behandles	2
1.4 Oppsummering av medvirkningen	3
2.1 Spørreundersøkelsen 30.august til 1.oktober	4
2.2 Temamøter og to ekstramøter	14
2.2.1 Næring og kompetanse	15
2.2.2 Folkehelse og livskvalitet.....	16
2.2.3 Attraktiv bostedskommune.....	17
2.2.4 Medvirkning fra barnefamilier	17
2.2.5 Medvirkning fra representanter for samiske interesser	19
2.3 Ungdomsmedvirkning	22
2.4 To spørsmål til kommunens råd og utvalg	23

1 Oppsummering og kobling til samfunnsdel

1.1 Hva kommuneplanens samfunnsdel er

I arbeidet med ny kommuneplan for Tjeldsund skal det utarbeides en samfunnsdel og en arealdel:

- **Samfunnsdelen** viser kommunens visjon, med mål og strategier for hvordan **Tjeldsund som samfunn** og hvordan **kommunen som virksomhet** skal utvikles fremover. Altså, hvilken retning vi ønsker at samfunnet i Tjeldsund skal gå i.
- **Arealdelen** er juridisk bindende og viser **hvor vi skal gjøre hva**. Denne delen av kommuneplanen vises med et kart med ulike farger som forteller hvor man f.eks. kan bygge nye hus, hytter, lekeplass, osv. I tillegg til dette kartet har man tilhørende bestemmelser for bruk, vern og utformingen i kommunen, samt hvilke hensyn man må legge merke til.

1.2 Medvirkningen i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033

Fordi kommuneplanens samfunnsdel skal si noe om hva vi ønsker i utviklingen fremover har medvirkning fra kommunens innbyggere og de som kjenner Tjeldsund best vært et viktig bidrag i utformingen av innholdet i planen.

I løpet av høsten 2021 ble det avholdt ulike former for innbyggermedvirkning. Det hele ble sparket i gang med en digital spørreundersøkelse, med mulighet for å ta denne i papirform på bibliotekene i Tjeldsund. Dette skulle også gi flest mulig innbyggere muligheten til å kunne delta med innspill. Spørreundersøkelsen hadde en overordnet karakter for å kunne kartlegge erfaringer og ønsker blant innbyggerne. Spørreundersøkelsen gikk fra 30.august til 1.oktober 2021, og det kom inn 232 svar.

I tillegg til spørreundersøkelsen ble det arrangert tre fysiske møter med mer spissede temaer: næring og kompetanse, folkehelse og livskvalitet, og attraktiv bostedskommune. Deretter ble det arrangert egne møter for barnefamilier og representanter for samiske interesser. Målet med alle møtene var å jobbe og snakke rundt spørsmål som knyttet seg til hvordan vi ønsker at Tjeldsund skal utvikles videre, både som samfunn og virksomhet. Vi deltok også på Ungdomskonferansen avholdt 13.oktober, og det ble videre sendt ut egent spørreskjema rettet mot aldersgruppen 15-19 år hvor vi fikk inn 30 svar i tidsperioden 20.oktober til 1.november. For å sikre politisk forankring og innspill fra spesifikke interesser har råd og utvalg i kommunen behandlet to framtidsrettede spørsmål.

Totalt sett skulle møtene, spørsmål til alle råd og utvalg, og spørreundersøkelsene sikre at flest mulig perspektiver skulle være representert ved utarbeidelsen av innholdet i kommuneplanens samfunnsdel.

1.3 Hvordan innspillene fra medvirkningen behandles

Gjennom innbyggermedvirkningen har det vært viktig å samle innspill fra flere ulike perspektiver og aldersgrupper. I denne prosessen har det vært brukt ulike medvirkningsformer for å teste ut ulike medvirkningsmetoder. Dette er arbeid vi ønsker å bli bedre på og da er det viktig å ta lærdom fra ulike metoder og undersøke hva som har funket og hva som kan forbedres til neste gang. En bonus har vært tilbakemelding fra innbyggerne om hva man kan tenke på til neste gang.

Innbyggermedvirkningen og de to spørsmålene fra råd og utvalg i kommunen benyttes som grunnlag til kommuneplanens samfunnsdel. Alle innspill er gjennomgått og systematisert og sammenfattet i denne rapport. Dette vil være med på å peke ut fokusområder som kommunen skal jobbe med de neste 10-15 årene for å oppnå visjonen om «Sammen skaper vi livskraftige samfunn som fremmer vekst, opplevelse og folkehelse». Under disse fokusområdene er det videre satt mål med tilhørende strategier, og her vil medvirkningen spille en viktig rolle på hvordan vi sammen ønsker at Tjeldsund kommune skal bli og hva man skal jobbe med framover.

1.4 Oppsummering av medvirkningen

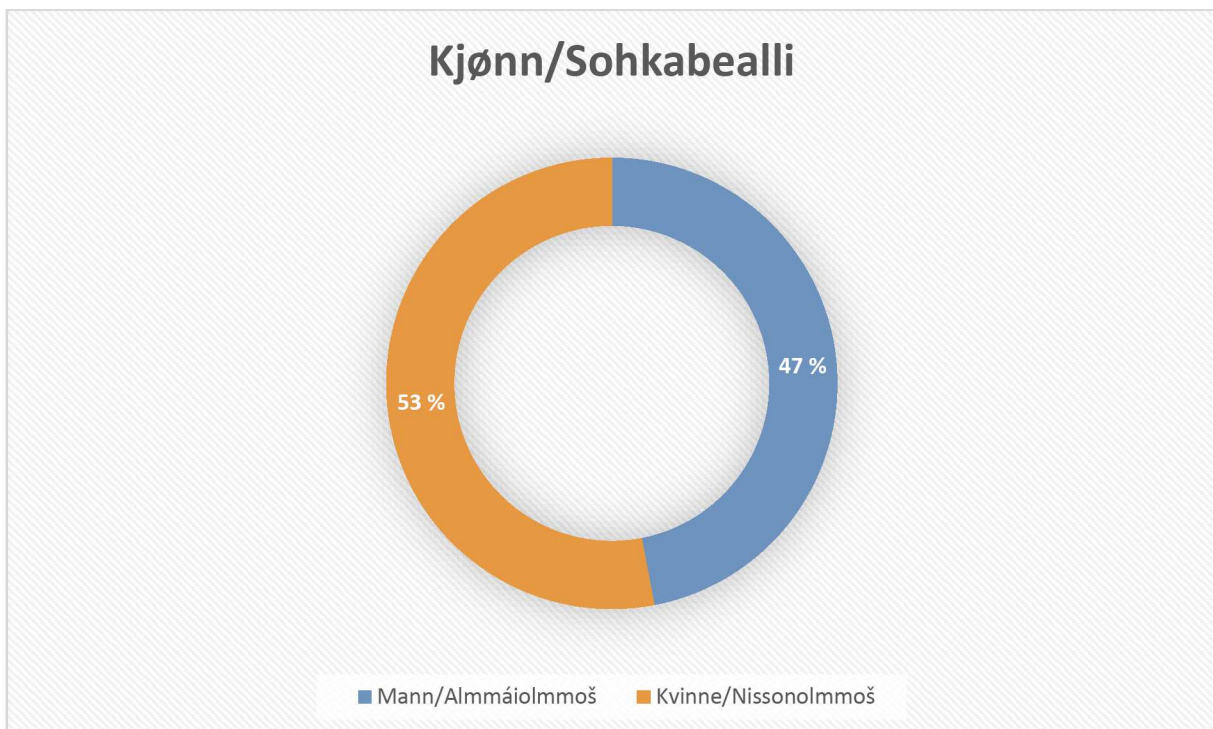
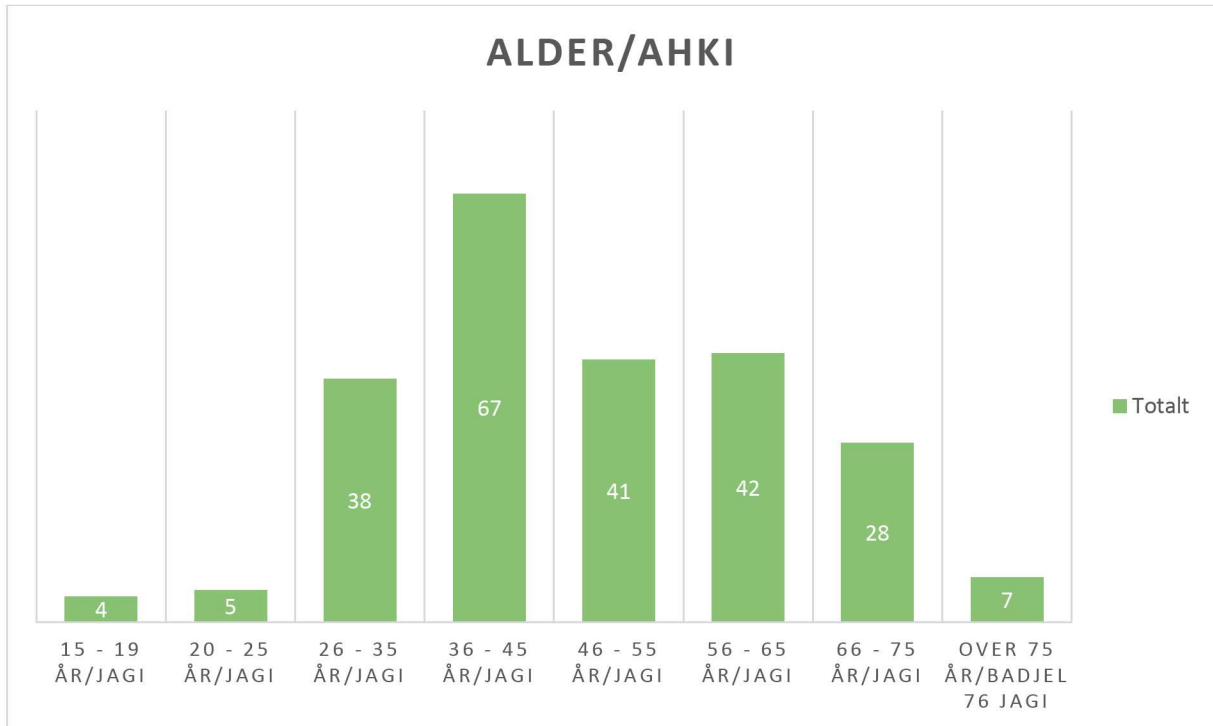
Som nevnt har vi fått innspill fra ulike interesser og perspektiver gjennom ulikt opplegg for medvirkning. Etter medvirkningen er materialet systematisert og nedenfor følger hovedtrekkene i innspillene:

- Bedre informasjonsflyt og dialog med innbyggerne
- Fokus på å være en veilednings- og løsningsorientert kommune
- Øke kommunens synlighet utad og engasjement ute i kommunen
- Mobilitet innad og utad kommunen: kollektivtransport, gange- og sykkel, trafiksikkerhet og vedlikehold
- Levende bygder med tilbud og muligheter fordelt utover hele kommunen
- Møteplasser og flere og varierte fritidstilbud passende ulike aldre og interesser
- Støtte lokale engasjement og ressurser
- Å se alle som en ressurs uansett alder og kapasitet
- Variert boligtilbud – boligtyper og boligformer

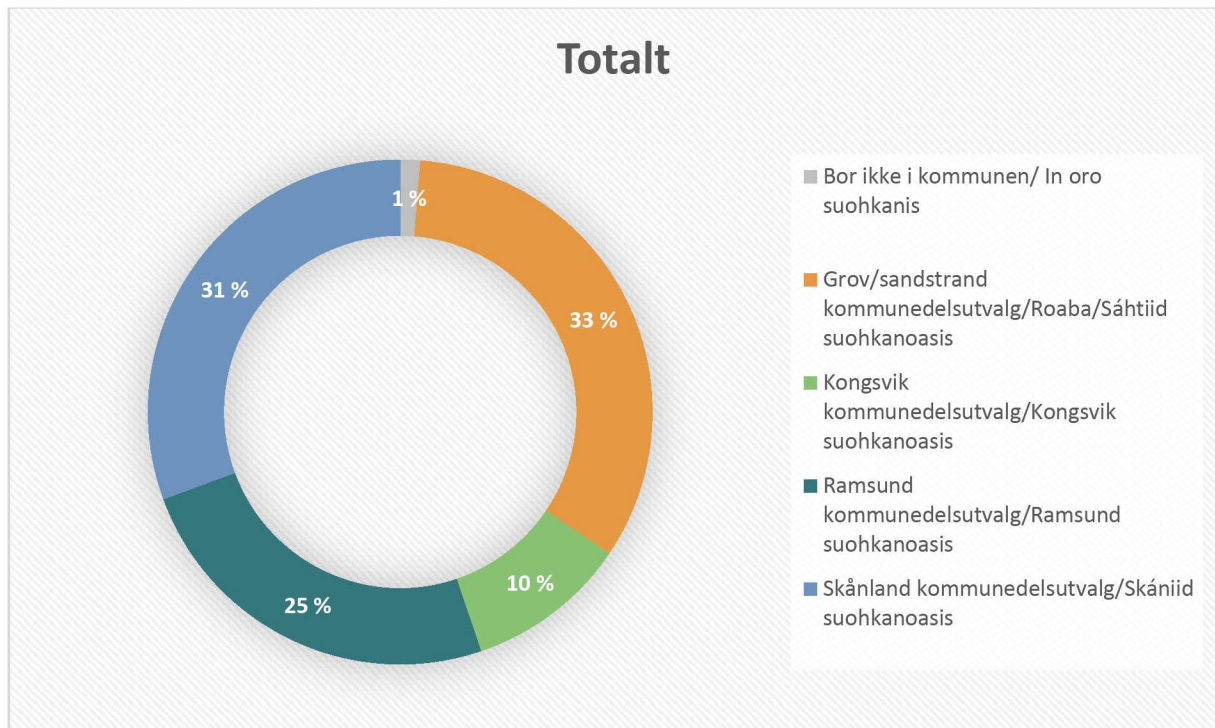
2 Gjennomføring av medvirkningen

2.1 Spørreundersøkelsen 30.august til 1.oktober

I spørreundersøkelsen kom det inn 232 svar. Blant disse har fordelingen av alder og kjønn vært følgende:

Videre har vi også sett på fordelingen av hvilken kommunedel deltakeren er kommet fra, fordelingen av disse ses i diagrammet nedenfor:

Foruten det mer tallmessige har det vært stilt spørsmål hvor deltakeren kunne dele sine erfaringer og tanker om kommunesamfunnet. Følgende spørsmål ble spurt:

- Hva er du mest fornøyd med i Tjeldsund i dag? Nevn 1-3 punkt
- Hva er du minst fornøyd med i Tjeldsund i dag? Nevn 1-3 punkt
- Hva føler du mangler i Tjeldsund i dag? Nevn 1-3 punkt
- Hva mener du vil gjøre Tjeldsund bedre? Nevn 1-3 punkt
- Hvilke tre ord ville du bruke til å beskrive Tjeldsund til folk som kommer utenfra?

For systematisering har man delt innspillene etter tematiske bolker, med fokus på ønsker og behov for hva som ønskes jobbet med i kommunen fremover. Dermed vil man få en bolke med hva man er fornøyd med tilknyttet temaet, samt en andre-bolke som samler de tre neste spørsmålene sammen til hva som ønskes jobbet med fremover. Det siste spørsmålet er en fin indikasjon på styrker og utfordringer kommunen har, og blir noe å ta med seg videre i arbeidet.

Lokalsamfunn og nærmiljø – og opplevelsen av denne

Fornøyd med

- Aktivt foreningsliv og frivillige organisasjoner
- Formidabel dugnadsinnsats og engasjementet til befolkningen som bidrar til aktive bygder
- Fin og trygg plass for barn å vokse opp i, og fin plass for familie
- Lite kriminalitet
- Levende bygder med skole og barnehage der man er
- Opplever at flere unge flytter til bygda
- Mulighet til å bo på landet og jobbe i byen
- Lett å komme i kontakt med folk fordi det er en mindre kommune
- Arbeidsmuligheter, og forventningen om at det blir bedre når flyplassen er på plass

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Respekt, samhold og positivitet
- En bevisst strategi for å unngå fraflytting fra bygdene
- Åpenhet og inkludering av hele kommunen, ikke bare fokus på sentrum
- Samarbeid mellom lag og foreninger og næringsliv (dugnad)
- Bedre kontakt mellom fastboende og tilflyttere

Aktiviteter/tilbud i nærområdet og i kommunen

Fornøyd med

- Nærbutikk
- Ildsjeler som gjør en kjempejobb for sine medmennesker innenfor kultur og idrett
- Frivillighetssentralen
- Varierte fritidstilbud til barn
- Idretts- og kulturtilbud: idrettslag, korps, svømming, fotball, bryting, klatring, ridning, osv.
- At man har tilbud i nærmiljøet: eldresenter, idrettshall, lag og foreninger
- Vardobaiki
- Márkumanak
- Fjell Skilag
- Kulturskolen
- Bibliotek
- Bra at det er flere aktiviteter for unger/ungdom

Ønske om å jobbe videre med fremover

- At kultur og folkehelsearbeidet blir mer synlig
- Lekeplasser og lavterskeltilbud – med kvalitet, blant boligfelt, funksjon som møteplass, osv.
- Satsing på kultur og ungdom, og opprette tilbud etter skoletid
- Støtte lag og foreninger i hele kommunen
- Tilbud for barn og unge som ikke bedriver idrett – tilrettelegge for flere aktiviteter og samlingsplasser
- Bruke og ruste opp allerede møteplasser, f.eks. Isbadestranda
- Satsing på kulturlivet som gir tilbud for folk i alle aldre – f.eks. støtte arrangementer
- Teater
- Fokus på aktiviteter for ungdommen – en plass for dem å samles og aktiviteter tilpasset ungdommer, mulighet for jobb som f.eks. ungdomsledere
- Fokus på aktiviteter for eldre – trivselstiltak
- Synliggjøre de som jobber med forebyggende arbeid og folkehelse, f.eks. skape en arena

- Bedre oversikt over fritidstilbud for barn og unge på kommunens hjemmeside
- Kontakt med lag, klubber og foreninger å få en oversikt med aktiviteter og enkeltpersoner
- Flere tilbud for å forsterke det samiske - språk, innen duodji, til ungdommen
- Naturlig plass å treffes for de som kommer ny til kommunen
- Bedre fritidstilbud for funksjonshemmede
- Tilrettelegge for og prøve ut nye typer sosiale møteplasser: hundepark, legges ut felt med parseller der folk kan dyrke, strikkecafé
- Tilbud som kiosk, innendørs fotballhall, ungdomsklubb, pub, utested, cafe, innendørsaktiviteter, sykkel- eller skatepark
- Jobbe videre med tilbudet på Frivillighetssentralen – tilbud på kveldstid og positivt at det kan holdes innendørs, kunne f.eks. hatt temadager
- Treningsmuligheter

Natur, naturopplevelser og rekreasjon

Fornøyd med

- Naturen i form av dens nærhet, flott natur, utsikt og fjellene
- Mulighet for fysisk utfoldelse
- Jakt- og fiskemuligheter
- Mulighet til å bedrive friluftsliv
- Naturressurser
- Flotte turstier, og at disse finnes i flere deler av kommunen og er godt merket

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Gode turstier i utmarka rundt bygdene
- Turløyper tilpasset folk som er dårlig til fots – f.eks. eldre, ikke aktive, eller andre utfordringer.
- Få folk ut i skog og mark: ta vare på ski/løype-nettet, fiskevann, benker, bålplasser, gapahuk, osv.
- Sti langs fjæra hele veien bort til isbadestranda. Tilrettelagt for alle, gående, barnevogn, rullestol ect.

Samfunnsutvikling og -sammensetning

Fornøyd med

- Tjeldsund verdsetter bygdene: trenger liv i utkantene for at Tjeldsund skal være et bra sted å bo.

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Promotere/markedsføre kommunen i mye større grad i sosiale medier, fremsnakke hele kommunen, forbedre samhold i kommunen, sette kommunen

- Visjonen om samhold og omsorgskommunen
 - Fornøyd med butikktutvalget som dekker hverdagslige behov
 - Forsvarets tilstedeværelse, og at forsvaret i Ramsund bygges ut
 - Fagskolens (Norges Brannskole) etablering på Fjelldal
 - At det blir flere arbeidsplasser, og at det er mange og varierte arbeidsplasser
 - At alle kommunedeler har barnehage, skole, eldresenter og butikk
 - At det igjen er tilgang på boligtomter, samt at det er disponible og klargjorte tomter
 - Mulighet til å bosette seg utenfor boligfeltene
 - At det kommer flyttende unge par til kommunen
 - Synliggjøringen av det samiske
 - Liten kommune med kort vei til det meste, og nærheten til flyplass
- på kartet ved positiv omdømmebygging som viser til stort samhold i kommunen
- Kollektiv satsning: kollektivtilbud innad i kommunen, samt fra kommunen til byene og til flyplassen
 - Satsing på å styrke mobilitet ved økning av trafiksikkerhet: gange- og sykkelveier, kollektivtrafikk, trygge skoleveier, osv.
 - Økt fokus på folkehelse
 - Økt tilbud på jobber, særlig for kvinner
 - Enklere å bygge i 100-metersbeltet
 - God og ivaretatt infrastruktur: vedlikehold, muligheter for lading av el-biler, tiltak som øker mobilitet, osv.
 - Se muligheter og stimulering for attraktivitet i hele kommunen, mulighet for vekst og utvikling i hele kommunen – både Evenskjer som kommunesenter og bygdene
 - Boligmarkedet: prøve ut alternativer for boløsninger, varierte boligtyper, boligtomter tilgjengelig i hele kommune, osv
 - Boliger for ungdom og muligheten for å gjøre det lettere å komme seg inn på boligmarkedet for dem
 - Rimelige tomter som kan bidra til økt bosetning: billige og ferdige tomter i hele kommunen, ordninger/tilskudd for å bygge og etablere seg
 - Boligtilbud til personer med spesielle behov – og infrastruktur til å ivareta behovene
 - Boligtilbud og -løsninger for eldre
 - Mulighet for spredt bosetning i bygdene
 - Hente inspirasjon fra løsninger andre kommuner har og trekke ut det beste av dette
 - Større satsning på ungdommen
 - Fokus på å få unge utføre i jobb
 - Turisme og reelle arbeidsplasser innad turisme
 - Ambisiøs satsning på turisme og næring
 - Nr. 2-arbeidsplasser
 - Fortsette synliggjøring av det samiske og innarbeide det som naturlig del av samfunnet

Kommunesenteret Evenskjer

Fornøyd med

- At det pyntes med blomster langs veien
- Hyggelig betjening på Coop Extra
- At kommunen har ett samlet sentrum på Evenskjer med kommunehus, NAV og legekantor

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Jobbe for at kommunesenteret ser velstelt og innbydende ut for både innbyggere og besøkende
- Forskjønning av sentrumsområdet: tilføre grøntareal, beplantning, belysning, sti langs sjøkanten, vedlikehold, osv.
- Rydde i trafikksituasjonen- og avvikling slik at trafikksikkerhet økes, særlig for gående og syklende
- Jobbe for et mer gjennomført og planlagt sentrum
- Et godt senter og bredt butikkutvalg slik at man ikke trenger å reise til byene
- Informasjonstavle i sentrum ved rådhuset over alle kommunale tjenester i hele Tjeldsund kommune
- Uteareal i sentrum, særlig for barn og unge: f.eks. lekeplass i eller ved sentrum, ruste opp Isbadestranden, park og benker i kombinasjon med sti langs sjøkanten slik som Harstad, osv. – dette funker også som møteplasser
- Jobbe for å etablere et synlig kommunesenter

Næringsutvikling

Fornøyd med

- Naturressurser

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Bedre Utnyttelse av naturressurser: jordbruk og skogbruk lite utnyttet – har større grunnlag enn det som blir benyttet
- Styrke betingelsene for de som fortsatt ønsker å drive med landbruk
- Strategi og oppfølging av næringspolitikk, og jobbe for en rask og korrekt næringsutvikling
- Kommunal tilrettelegging for private næringsbedrifter
- støtte allerede eksisterende industri og virksomheter
- Fokus på å bevare landbruket: tilrettelegging for bønder, retningslinjer for å forhindre salg av småbruk og landbrukseiendommer, vurdere boplikt for småbruk

- Tilrettelegging for friluftsliv og turisme
- Lærebedrifter
- Bruke lokalt næringsliv for å bli bedre økonomisk effektiv
- En innsats for å beholde folk i kommunen via jobbmuligheter
- Inngå samarbeid med større kommuner der kompetansen er mangelfull/knapp, f.eks. ingeniørtjenester og næring
- Støtte til gründere som vil satse i området
- Legge til rette for kontorfellesskap
- Legge til rette for flere arbeidsplasser
- Se på muligheten for å etablere et fiskemottak, da dette mangler i regionen
- Se de uante mulighetene ved lokaliseringen i Ofoten, midt mellom Narvik og Harstad

Kommunen som organisasjon

Fornøyd med

- Oversiktlig og enkelt å komme i kontakt med saksbehandlere/administrasjonen
- Flinke til å oppdatere innbyggere
- Digital saksbehandling
- Samlet kommunesenter i Evenskjer
- Nærhet til kommuneadministrasjonen, at denne ligger sentralt, og at de er effektive
- Kommunens samarbeid med idrettslag: lett å få leietider og legge til rette aktiviteter for barn og unge, støtte til kulturformål
- Hvordan beredskapsgruppen har jobbet gjennom pandemien
- Synliggjøringen av det samiske
- Service
- Hvordan beredskapsgruppen har jobbet gjennom pandemien

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Jobbe videre for å sikre lik behandling av alle ansatte i kommunen
- Jobbe videre for å sikre reell medvirkning
- reell kontakt med grasrota og innbyggerne
- Tørre å bruke politiske råd og utvalg på en helt annen måte – spille på deres kompetanse/erfaring/råd/veiledning på hva som funker og hva som har potensiale for utvikling
- Informasjon om vedtak, endringer og prioriteringer slik at innbyggere vet hva dette innebærer for dem
- Se muligheter og jobbe for hele kommunen og dens bygder
- Effektiv og likebehandling i saksbehandlingen
- Jobbe videre for å tilby god service til innbyggerne – være serviceinnstilt, god kundebehandling, rask på svar og gi informasjon
- Ha et oppdatert og langsiktig plan for kommunen – blant annet for å unngå mange dispensasjoner

- Bedre hjemmesiden for å øke lesbarheten og gjøre det lettere å navigere i, samt hyppigere oppdatering av denne
- Mer informasjon ifra kommunen både på nettside, fb, sms, osv.
- Jobbe videre med to-veis kommunikasjon med innbyggere og ansatte i kommunen
- Bedre samspill mellom administrasjon og innbyggerne
- Jobbe videre for å unngå for mye byråkrati og opplevelse av «7 far i huset» når man kontakter kommunen
- Styrke den digitale satsningen – se mer resultater av denne, tv-overførte kommunestyremøter
- Lettere tilgjengelighet på hva som skjer i kommunen, ønske om årlige informasjonsmøter – oppdatering og om veien videre, informasjonstavler som beskriver hva vi har å tilby folk som besøker kommunen
- Presentasjon over tettstedene i kommunen på nettsiden og andre digitale/fysiske plattformer
- Kommunens økonomiske situasjon og styring
- Større åpenhet mellom administrasjon, politikere og innbyggere
- hele faste stillinger i kommunesektor og ellers på andre arbeidsplasser
- fortsette synliggjøringen av det samiske

Kommunale tjenester

Fornøyd med

- Brøyting
- Gatelys: gatelys som er tent om kveld/natta
- Ingen eiendomsskatt
- Ingen parkeringsavgift
- Rent og godt drikkevann
- Privat vannverk
- Renovasjon
- Bygging av kommunale bygg for vanskeligstilte, pleietrengende og personer med spesielle behov.

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Jobbe for et ordentlig vann- og avløpsnett med kvalitet, særlig for de områdene som har utfordringer
- Se på justeringene av avgifter mellom de to tidligere kommunene - et behov for å informere og rettferdiggjøre hvorfor endringene er slik de er
- Gjennomgang av kommunale avgifter og se på løsninger for betaling av disse: f.eks. månedlig betaling, utfordringer ved å stå for disse som enslig

- Vedlikehold av kommunale bygg, og vaktmester tilstede på kommunale bygg – slik at man unngår etterslep på vedlikehold eller umuliggjør bruk av bygg
- Vedlikehold av kommunale veier
- Bedre opplyste veier, og belysning i boligfelt
- Behov for å tilgang på bredbånd i hele kommunen
- Hyppigere søppeltømming

Helse og eldreomsorg

Fornøyd med

- Pleie og åpen omsorg
- Tilbudet på sandstrand bo- og servicesenter
- Hjemmetjeneste
- Godt sykehjem lokalt
- Gode hjemmetjenester - tjenesten kjenner innbyggerne i sitt distrikt
- Helsestasjon/vaksinering
- At den psykiske kommunale helsetjenesten har blitt styrket etter kommunesammenslåingen
- Kløverheimen
- Lokal legevakt sentralt plassert i sentrum, nærhet til legekantor
- Møter hjelpsomme og hyggelige folk i helsesektoren – legekantor, psykiatrisk sykepleier
- Fastlegen: kort ventetid
- ETS-legesenter: landingsplass for ambulanshelikopter, imøtekommende medarbeidere og god og omsorgsfull behandling
- God helsetjeneste: ambulansesentral, helsetjeneste

Ønske om å jobbe videre med fremover

- En god plan for å utvikle det fantastiske tjenestetilbudet i hele kommunen
- Øke bemanning innen helsevesen
- At hjemmesykepleiere må møte i Evenskjer først – gir dem mye unødig kjøring og er ikke bra for miljøet, Tjenester kortes ned pga oppmøte og avslutning av vakt på Evenskjer
- Jobbe videre med sykehjemstilbudet med tanke på aktiviteter til brukere/beboere
- Besøktjenesten utvikles: er eldre som sjeldent eller aldri ser personer - trenger noen å prate med og trenger hjelp i hjemmet
- Øke frekvens på besøk av helsevesen (hjemmesykepleien)
- Tilbud rettet mot eldre: velferdsteknologi, nye eldresenter i bygdene, bemanning av omsorgsbolig
- Hjelp til de svakeste uansett hva det måtte være
- Hjelp til de som er utsatt for psykisk, fysisk eller seksuelt overgrep.
- Nytt og moderne sykehjem – ett og ikke to slik som det er i dag
- Fremdeles eldreomsorg i bygdene
- Samle sykehjem/aldershjem på én plass
- forsvarlige tilbud for psykisk utviklingshemmede
- God fastlegeordning som sikrer tilstrekkelig helsetjeneste til innbyggerne, blant annet fokus på rekruttering

- Fokus på psykisk helse, og psykisk helse tjeneste for voksne som ikke er rusavhengig eller utviklingshemmet
- Styrking av psykiatrien
- Bedre helsesykepleier tilbud
- Gode rutiner for å sikre at lovpålagte oppgaver er sikret og bærer god kvalitet

Skole og barnehage

Fornøyd med

- Svømmetilbudet til skole- og barnehagebarn, og at man har svømming for barna fra barnehagealder
- Barnehage og skole nært
- Godt skolert og fagutdannet personal i barnehagen og skolen
- God skole- og barnehagestruktur som gir nærhet til tilbudene og liv i bygdene
-

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Godt skoletilbud for barn med særskilte behov
- Godt tilbud for alle elever uansett forutsetning eller utfordring
- Jobbe for godt skolemiljø, f.eks. gjennom miljøterapeuter, jobbe for samhold og mot mobbing
- Kompetanseheving i skole og barnehage, og øke bemanning
- Få tak i flere faglærte lærere til skolen (tiltrekke de: kunne vurdert å gi de høyere lønn, gratis barnehageplass ol.)
- Mer fokus på skolen og skolegården/uteområdene
- Videregående skole
- Samisk undervisning
- Skolemat
- Leksefri skole
- Stabil skolestruktur: ikke sentralisering, beholde dagens struktur
- Styrke og jobbe videre med forbyggende arbeid slik at barn og unge får det de har krav på og får gode rammer og skolemiljø – forplanter seg også positivt til fritiden

Mobilitet og tilhørende strukturer: Vei, gange- og sykkelsti

Fornøyd med

- Gangfeltet fra sentrum til E10
- God veistandard generelt strekning Grov-Sandstrand-Evenskjer
- Oppgraderingen av bruen i Grov
- Gangvei til Lilleskånland

Ønske om å jobbe videre med fremover

- Gang- og sykkelveier ute blant alle bygdene
- Trygge skoleveier, blant annet ved gang- og sykkelstier til disse

- Trafikkskilt for økt lesbarhet, særlig for tettbygde områder
- Skilt: informasjon om kommunale tjenester langs hovedvei i hele kommunen til skoler, helsetjenester, barnehager osv.,
- Heve kvaliteten på veier, særlig i utkantene – dekke, vedlikehold, forskjøvning langs kommunale veier – bekjempelse av vekster
- Asfalt på de kommunale veiene som består av grus/jord
- Øke trafikksikkerheten for gående og syklende
- Samband til Lødingen – f.eks. bru eller sjøveien
- Trafikkløsning og øke trafikksikkerhet på Evenskjer
- Vurdere å senke fartsgrensen for tettbygde strøk/bygdene
- Bedre kollektivtilbud til de som går på skole i Harstad
- Kollektivtilbud, særlig for barn og unge

2.2 Temamøter og to ekstramøter

De tre første temamøtene ble avholdt i uke 39 på tre ulike dager, mens medvirkningen fra småbarnsfamilier ble avholdt 21.oktober og møtet for representanter for samiske interesser ble avholdt 26.oktober.

De tre første temamøtene ble publisert på kommunens hjemmeside og Facebook. Formen på møtene var delt inn i to bolker med spørsmål. I en av bolkene var tanken å tenke mer overordnet og fremtidsrettet, mens det i den andre bolken var ønskelig å se på hvordan vi kunne komme oss dit. Arbeidet ble arrangert i form av gruppearbeid der deltakerne kunne dele erfaringer og drodle innspill sammen. Møtene for barnefamilier og representanter for samiske interesser var mer samtalebasert hvor flere temaer ble diskutert.

Tema	Avholdt	Formål
Næring og kompetanse	27.september	<i>Få næringens innspill på hvordan vi sammen kan få til næring- og kompetanseutvikling i Tjeldsund</i>
Folkehelse og livskvalitet	29.september	<i>Å definere hva som gjør Tjeldsund til et inkluderende og tilrettelagt samfunn for alle med fokus på aktivitet, nærmiljø og samarbeid</i>

Attraktiv bostedskommune	30.september	Å definere hva som gjør Tjeldsund attraktiv som bostedskommune, samt dens potensiale for videreutvikling
Barnefamilier	21.oktober	Hva som gjør at barnefamilier skal trives i vår kommune, og hva som kan gjøres videre.
Representanter for samiske interesser	26.oktober	Hvordan skal samisk språk og kultur bli en naturlig del av samfunnsutviklingen, hva kjennetegner en attraktiv samisk bostedskommune og hvordan sikre at Tjeldsund er et inkluderende og tilrettelagt samfunn for alle.

2.2.1 Næring og kompetanse

Formålet: *Få næringens innspill på hvordan vi sammen kan få til næring- og kompetanseutvikling i Tjeldsund*

Spørsmålsrunde 1: overordnet og fremtidsrettet:

- Hvordan skal næringslivet og kommunen i samarbeid jobbe for at Tjeldsund er attraktiv for næringsetablering fram mot 2033?
- Hvordan sikrer næringslivet og kommunen sammen at Tjeldsund tiltrekker seg folk med riktig kompetanse fram mot 2033?
- FNs bærekraftsmål er viktig for en bærekraftig utvikling og legger føringer for utviklingen av lokalsamfunnet. Hvilke mål kan vi sette oss som kan bidra til å løse fremtidens klima- og miljøutfordringer lokalt i Tjeldsund?

Spørsmålsrunde 2: hvordan vi skal komme oss dit sammen:

- Ut fra de spørsmålene som er svart til nå, hvordan kan næringslivet bidra? Og hva forventer dere av kommunen?

Hovedtrekkene:

Dialog og informasjonsflyt: Under gruppearbeidet pekte flere av gruppene viktigheten av god dialog og informasjonsflyt mellom kommunen og næringsaktørene. Ett av innspillene var å etablere en felles plattform eller næringsforum for næringsaktørene i kommunen. Dette gir kommunen bedre oversikt over hva som skjer blant næringsaktørene i kommunen, og kan gjøre det enklere se potensielle samarbeid. Videre bør kommunene være mer veiledningsorientert ovenfor næringsaktører.

Infrastruktur og arealer: Kommunen bør tilrettelegge for god infrastruktur og tilstrekkelige næringsarealer. Både for utbyggere med byggeklare tomter, planer, vei/vann osv. men også gjøre

kommunen attraktiv for private næringsaktører som kan bringe vekst og kvalitet. Tilgjengelig næringsareal bør gjenspeile næringslivets behov.

Markedsføring: Tjeldsund må markedsføre seg selv og næringslivet ved å være synlig for andre, og vise de kvalitetene i kommunen som gjør det attraktivt å drive næring her. Omdømmebygging er også viktig for å tiltrekke seg kompetanse og relevant arbeidskraft. Kommunen bør også se på muligheten for å ansette flere med kompetanse innenfor effektive prosesser, gi god veiledning og ta imot næringer av ulike skala og gründere. Videre se på muligheten for å legge til rette for kontorfellesskap.

2.2.2 Folkehelse og livskvalitet

Formålet: *Å definere hva som gjør Tjeldsund til et inkluderende og tilrettelagt samfunn for alle med fokus på aktivitet, nærmiljø og samarbeid*

Spørsmålsrunde 1: overordnet og fremtidsrettet:

- Hvordan kan lokalsamfunnet og kommunen i samarbeid fortsette å jobbe for at Tjeldsund er et trygt og godt samfunn å bli gammel i fram mot 2033?
- På hvilken måte er omgivelsene våre tilrettelagt for en sunn livsstil i 2033, og hvordan kan lokalsamfunnet og kommunen jobbe sammen for dette?
- Hvordan kan lokalsamfunnet og kommunen sammen jobbe for gode nærmiljø som tilrettelegger for deltakelse frem mot 2033?

Spørsmålsrunde 2: hvordan vi skal komme oss dit sammen, og ressurser i kommunen:

- Hva er det du bryr deg om så mye at du er villig til å gjøre noe med det?
- Hvilke egenskaper, evner og engasjement har du som du kan bidra med?
- Hva skal til for å få andre til å delta?

Hovedtrekkene:

Løsnings- og veiledningsorientert kommune: Et tema som gikk igjen i gruppediskusjonene var at Tjeldsund bør være en bedre løsnings- og veiledende kommune som støtter opp om frivillighet, ildsjeler og private initiativ. I dette bør det også være enklere å komme i kontakt med de i administrasjonen som kan hjelpe i de aktuelle spørsmålene eller sakene. Lag og foreninger er viktige ressurser å benytte seg av, og bør gis mulighet for medvirkning og involvering i tidlig fase.

Aktivitetstilbud: For at omgivelsene våre skal være tilrettelagt for en sunn livstil er det viktig å se på utvidede muligheter. Blant innspillene er f.eks. aktiviteter som også går på kveld slik at flere kan benytte seg av tilbudene, benytte frivillighetssentralen som en forlenget arm til skole/barnehage/eldre, turstier, og noe for ungdom som ikke er idrett. Det er videre viktig å vedlikeholde eksisterende anlegg og prioritere nye, og tilrettelegge for gode nærmiljø som innehar lavterskeltilbud. Her nevnes også viktigheten av infrastruktur som gange- og sykkelvei som tillater mobilitet i kommunen som gagnar både fysisk- og psykososial helse.

Nærmiljø: Kommunen trenger gode nærmiljø med mulighet for deltakelse og det er viktig å se det positive ved lokalt engasjement i kommunen. Videre nevnes det at allerede møteplasser bør ses på

som ressurser og at disse bør videreutvikles slik at de kan benyttes av alle. For aktiviteter og tilbud i nærmiljø går mye av det tidligere nevnte som ovenfor. Et viktig innspill er å se gevinsten av folkehelseiltak og hvilke konsekvenser som medfølger ved å ikke gjennomføre slike. For å bygge på viktigheten av dette foreslås det at man f.eks. burde satt folkehelse som en av vurderingskriteriene ved saksfremlegg – man kan ikke kun måle verdi i kroner og øre.

2.2.3 Attraktiv bostedskommune

Formålet: *Å definere hva som gjør Tjeldsund attraktiv som bostedskommune, samt dens potensiale for videreutvikling*

Spørsmålsrunde 1:

- Hva er en attraktiv bostedskommune for deg? Og hvorfor?

Spørsmålsrunde 2:

- Hvilke spesifikke grep må til for at Tjeldsund skal utvikles videre mot å bli denne attraktive bostedskommunen?
- Hva kan du sammen med ditt lokalsamfunn bidra med for at Tjeldsund skal bli en mer attraktiv bostedskommune, og hvordan kan kommunen være med å tilrettelegge for dette?

Med første spørsmål om hva som anses som en attraktiv bostedskommune var hovedtanken å få i gang tankene før man gikk i gang med spørsmålsrunden sittende i grupper. Alle fikk sitt for seg selv å notere ned tanker før de gikk i grupper på spørsmålsrunde 2.

Hovedtrekkene:

På neste runde skulle gruppene se på hvordan man skal bevege seg mot en attraktiv bostedskommune, og hvilke konkrete grep som må til for at Tjeldsund skal bli mer attraktiv. Blant innspillene er gode skoler og barnehager, tilrettelegge for kulturliv og varierte aktiviteter, aktiviteter for barnefamilier, godt helsetilbud og eldreomsorg, tilrettelegge for nye arbeidsplasser, osv. – variert sammensetning i tilbud som er passende ulike aldersgrupper og livssituasjoner. Videre må man ha fokus på å være en ja-kommune i form av god rådgivning, samt innstilt på å tilrettelegge og veilede – å se muligheter snarere enn utfordringer.

Tilknyttet dette bør alle ses på som en ressurs, uansett alder. Kommunikasjon og god infrastruktur er også viktige momenter for å kunne komme seg rundt og være del av det sosiale. Herunder kommer flere innspill på møteplasser slik som lekeplasser, turløyper med møteplasser, innbydende områder og sentrum, kontorfellesskap, osv.

2.2.4 Medvirkning fra barnefamilier

Medvirkningen for barnefamilier ble avholdt i form av et Teams-møte på kveldstid, slik at det ble fleksibelt ved å delta hjemmefra og etter barnas leggetid. Møtet ble annonsert vis Visma skole og barnehage til alle barnas foreldre i Tjeldsund, i tillegg ble det lagt ut på kommunens hjemmeside som

ble plukket opp av [Harstad Tidende](#). Det ble så lagt ut påminnelse om arrangementet ute på kommunens Facebookside. Det ble i tillegg gitt anledning for de som ikke kunne delta på møtet å sende inn innspill til kommunens postmottak.

Formen på møtet var spørsmål ble stilt via mentimeter, hvor deltakerne sendt inn svar anonymt. Deretter ble det åpnet opp for en mer åpen samtale på slutten, men mulighet for å skrive innspill i chat eller muntlig. Spørsmålene på mentimeter var:

- Hva er viktige kvaliteter i et nærmiljø for deg og din familie?
- Hva slags aktiviteter benytter dere dere av i dag?
- Hvilke aktiviteter savner dere?
- Nevn noen punkter som kan gjøre Tjeldsund til en bedre plass å være småbarnsfamilie i

Hovedtrekkene:

Skole og barnehage: Det innspillet som går mest igjen er bevaring av skole og barnehage i bygdene. Skole og barnehage tilbudet er en viktig faktor som kan gi ringvirkninger slik som engasjerte foreldre, flere aktiviteter, tilflyttere osv.

Aktivitetstilbud: Det er ønskelig at tilbud og aktiviteter fordeles utover hele kommunen, samt at tilbudene holder en viss standard. Dette vil igjen bidra til større sikkerhet og forutsigbarhet for bygdene, som igjen kan bidra til nyetableringer over hele kommunen. Det ønskes et variert aktivitetstilbud både for barn og voksne. Her nevnes blant annet treningsfasiliteter, gratis halltid for barn eller en form for felles arena å møtes på der alle har mulighet for å delta, arrangementer på ettermiddagstid/helger ved f.eks. frivillighetssentralen, osv.

Nærmiljø og møteplasser: Flere av foreldrene etterspør møteplasser og spesielt lekeplasser, herunder i boligfelt og gjerne møteplasser/lekeplasser som alle kan benytte seg av uansett alder. Trygge nærmiljø og kvaliteter av å bo utenfor byen trekkes fram som gode kvaliteter som ønskes videreutviklet. Her nevnes f.eks. fokus på gang- og sykkelsti, fortau, belysning, trygg ferdsel for barn og muligheten til å velge å bo spredt.

Bolig: Når det kommer til temaet tilknyttet bolig må man se på løsninger for hele kommunen, samt belyse mulighetene av for eksempel Husbanken. Kommunale boliger bør vurderes pusset opp eller solgt unna slik at de kan benyttes av unge eller småbarnsfamilier. Det bør være enklere å rimeligere å etableres seg og bo i Tjeldsund.

Kollektivtilbud: Muligheten for å utvide kollektivtilbudet i kommunen, både innad i kommunen og til bygene Harstad og Narvik.

Synlighet: Kommunen bør være mer synlig for innbyggerne, særlig i utkantstrøkene. Et forslag er å holde informasjons- og myldringsmøter i bygdene. Streaming av kommunestyremøter var også et forslag.

Arbeidsplasser: Arbeidsplassene som vi allerede har må ivaretas, og det bør satse på etablering av nye.

2.2.5 Medvirkning fra representanter for samiske interesser

Medvirkning for representanter for samiske interesser ble avholdt som fysisk møte og annonsert ved invitasjon per mail til representanter for ulike samiske interesser, med oppfordring til å spre ordet til andre relevante og interesserte. I invitasjonen var det også satt noen spørsmål som kunne ses på før man deltok i møtet, at man på denne måten kunne forhøre seg med andre og forberede seg.

Vi ønsket innspill på hvordan samisk språk og kultur skal bli en naturlig del av samfunnsutviklingen, hva som kjennetegner en attraktiv samisk bostedskommune og hvordan vi kan sikre at Tjeldsund er et inkluderende og tilrettelagt samfunn for alle.

Møtets form var samtaler rundt et spørsmål og eksempler på temaer, slik at man fikk dekket disse og med fremdeles rom til å ta opp andre temaer av interesse. På møtet var det satte spørsmålet:

- Hva er en attraktiv samisk bostedskommune for deg?
 - Språk
 - Kulturelt
 - Helse og omsorg
 - Skole/barnehage
 - oppvekst i nærmiljø

Hovedtrekkene:

Barnehage: Når det gjelder barnehage var det ønskelig at man vurderer å sikre videre drift av den privat drevne samiske barnehagen Márkomának. Samisk barnehage anses som viktig både språklig og kulturelt, men også som et attraktivt tilbud som trekker til seg tilflyttere. I drift av barnehage er det en fordel å ha det som en atskilt enhet som i dag og ikke innlemmet som avdeling i en større barnehage. Å ha det for seg selv sikrer et så godt som mulig samiskspråklig miljø i barnehagen. Det burde videre vurderes behov for barnehage og skole med samisk for de andre bygdene, da pendleravstand mellom f.eks. Grov til Planterhaug er lang. Et annet innspill gikk på hvordan språkområdet kunne medbringe synergier hvis man har samiske barnehager og skole. Blant annet lede til befolkningsøkning i kommunen, blant disse folk med samisk språkkompetanse som igjen kan anvendes i andre ledd på andre områder.

Skole: Tilknyttet skole ble det diskutert hvordan man kunne løst samisk undervisning. Blant disse var f.eks. at Skånland skole kunne fungere som hovedbase med fjernundervisning, slik at man bygger opp en sterk skole med kompetanse på samisk. Det pekes på at det likevel er viktig med det fysiske møtet og med stedlig lærer for å skape miljø, at man ikke kun stues inn på et rom. På et slikt forslag må man likevel ta høyde for utfordringer tilknyttet undervisning over nett. Herunder tilgang eller problemer med nettilgang, utfordringer ved å koble seg opp, ol. – dette kan medføre tapt undervisning. Det anbefales at de på småtrinn ikke burde få lange reiser for å kunne ha samiskundervisningen på andre skoler, da dette medfører at elever slutter med det samiske.

For å styrke tilbudet burde man også etablere samarbeid med Evenes kommune, og at slike grenseoverskridende samarbeid med Evenes burde ses som helt naturlig. På denne måten kan barn bli kjent på tvers av forvaltningsgrensene. Videre burde kommunen teste ut nye måter for undervisning, f.eks. vurdere samisk språk- og kulturklasse (i de tilfeller der største flertallet i klassen har samiskspråklig bakgrunn), interkommunal sameskolekrets, samisk skolekrets, heldagsskole, bli det nye Elgå-prosjektet sammen med Evenes, ol. På eksemplet om heldagsskole kunne man f.eks. løst problematikken tilknyttet timeplan og fått inn aktiviteter på skolen som skaper miljø og sikrer det sosiale, her kunne f.eks. kulturskolen komme inn. Eventuelt kunne også Skånland skole vært en profilskole, og hvor man kunne sett på midler for å gjennomføre dette f.eks. Sametinget.

Ved rekruttering av samiske lærere burde man f.eks. benytte seg av stipend, støtteordning, goder, høyere lønn, 100% stillinger, og lignende. Dette er positivt for å bidra til et samisk miljø og faggrupper, samt kunne bidra til å avlaste lærernes arbeidsomfang som følge av pendling mellom ulike skoler. Det å få på plass en fast stedlig lærer er igjen med på å trygge foreldre og barna om at man får en kvalitet i undervisningen, og at man kommer seg gjennom løpet trygt – selv ved f.eks. fjernundervisning eller andre utfordringer. En annen utfordring som trekkes opp er at de samiske per nå må henge med i de andre fagene i tillegg til de ekstra timene med samisk. Her er det ønskelig at man legger opp et løp for å få til det samiske og likevel kunne henge med på de andre fagene og ikke går på bekostning av disse. Videre kommer et annet innspill på at det samiske språk må bli tatt på alvor, og at man må stille like krav til dette som f.eks. tysk og andre språk.

Samfunnsutvikling og samisk som en naturlig del av samfunnet: Blant innspillene var viktigheten av informasjon og informere om det man har i kommunen. Det er viktig å informere om språket og gi folk muligheten til å lære det. Løfte opp og vise hvor viktig, spennende, heldig og positivt det er å ha muligheten til å f.eks. lære seg samisk. Man må også innarbeide det samiske som en naturlig del av samfunnet.

For at samisk skal bli en naturlig del av samfunnet må man jobbe sammen på tvers mot å bli et samlet samfunn, og ikke lage klare skiller slik at alt blir eksepsjonelt. Videre er det viktig at man jobber på tvers og sammen i f.eks. skolehverdagen eller jobbsammenheng slik at det samiske blir en naturlig del. Det ses likevel som nødvendig og av verdi å ha en samisk plattform på enkelte tematiske områder, slik at samiske utfordringer kan løftes og diskuteres. På denne måten vil ikke innspillene bli skjært over eller saker satt til side eller ikke hørt i en samtale. Dette gjelder for saker som kan medbringe konflikt eller uenigheter, og som igjen kan komme som følge av forståelse og kompetanse på området. Et annet innspill er å jobbe med å jobbe fram gode holdninger allerede på skolen. Ved å forstå hva rasisme eller diskriminering er, og hva det medfører vil man gradvis kunne få en holdningsendring. Et annet forslag for å synliggjøre mangfoldet er at når frivillighetsentralen arrangerer turer så kan turene også legges til markebygda hvor både samiske og norske navn, fortellinger og bruk av området fortelles om til deltakerne

I arbeidet med samfunnsplan må det samiske perspektivet innlemmes som en del av dokumentets helhet, ikke som en egen atskilt del. Generelt er det viktig at man i alt arbeid jobber for å veve inn dette hele veien.

Et innspill er viktigheten av at kommunens ansatte burde inneha en minimumskompetanse innad det samiske. F.eks. kunnskap på reindrift og deres behov, forforskningshistorien, osv. Hovedtanken med innspillet er at kunnskap gir forståelse.

Under innspillsmøtet ble mobbeproblematikk tatt opp som et tema som må jobbes videre med. I dette arbeidet er det viktig at man erkjenner at det foreligger slike utfordringer, og at det må innhentes kunnskap på hva det underliggende problemet er og setter ord på det.

Attraktiv bostedskommune: Tilknyttet tema om bolig var det klart at man ønsket fortsatt tradisjonell bosetning, og at man ikke kun legger opp til eller løser boligspørsmålet med boligfelt. Ungdommen ønsker seg tilbake til sin hjemplass og ikke nødvendigvis sentralt eller i et boligfelt. Per nå er det utfordringer i markebygda ved vanskeligheter med tilgang på tomter, særlig i de områder med arealformet LNFR og at kommunen ikke har tilrettelagt for boligbygging. Det burde legges til rette for at man skal kunne bygge nytt for å kunne bo i bygdene. Kommunen bør bygge og tilrettelegge i bygdene slik at folk kan flytte hjem. I dette arbeidet kunne man forhørt seg med markabygdene slik at man får gode innspill på hvilke områder som bør være avsatt til bolig, samt tilegne seg forståelse for de markasamiske områdene. Et annet punkt på bolig er utfordringer ved manglende

leiemuligheter i bygdene, at man dermed ikke har anledning til å prøve å bo i området først før man velger å kjøpe eller bygge.

I flere av bygdene opplyses det som utfordrende å bo desentralt grunnet manglende tilrettelegging for boligbygging, men også standard på vei, manglende belysning, osv. Gatelys er viktig å få på plass langs kommunale veier, da dette påvirker trivsel og igjen den mentale helsen. Videre opplever ungdommen det som utfordrende å komme seg rundt uten noen med bil til å kjøre de eller til å kjøre selv, samme gjelder også eldre. Man burde se på løsninger, f.eks. hjem for en 50-lapp.

På fritidsaktiviteter bør tilbud legges opp mot de ulike interessegruppene med et variert tilbud, da man har ulike interesser. Slik at man unngår å «klumpe» sammen de samiske under ett tilbud. Det savnes så en språkarena som møteplass og til å vedlikeholde nyanser av språket ved å aktivt bruke det. Erfaringen er at skriftspråket er mye påvirket av Kautokeino dialekt, det er derfor viktig å gi en arena og mulighet for å ivareta den markasamiske dialekten. Et slikt tilbud kunne f.eks. vært privat i regi av Frivillighetssentralen. Generelt nevnes et behov for møteplasser for alle, men særlig rettet mot unge og eldre. Et siste punkt var at kirkene trekker og et ønske om at disse har god oppvarming.

Helse og omsorg: For omsorgsbolig burde disse legges til bygdene, og at man ved dette kunne fått til et samarbeid med nabokommuner for et godt tilbud. Det snakkes om samiske eldretun i de samiske bygdene slik at de eldre får anledning til å bo hjemme, med naturen og landskapet rundt. Et bra utbygget hjemmetjeneste er også viktig.

Det burde rettes fokus på psykisk helse og trivselselementer for det samiske, samt at noen med kompetanse på området settes inn. Å ha noen med kompetanse innad samisk og helse er viktig for å ivareta samisk helsetjeneste slik at slik at man forstår hverandre. For å komme hit kommer det inn et forslag om en koordinator for samisk helsetjeneste, samt nettverk mellom de ulike kommunene slik at man får et faglig forum f.eks. til opprettelse av handlingsplan og prosjektstillinger. På aktiviteter kunne et dagsenter vært en god møteplass der man kan komme for å underholde og bli underholdt. Generelt sett er det viktig å informere om de tilbudene som befinner seg i kommunen.

Samisk språk og kultur, idrett og næring: Her kommer det innspill på at det ønskes samisk teater, konserter, festivaler, osv. Den samiske festivalen Márkomeannu har blant annet vist seg å være viktig som et positivt bidrag til å trekke folk tilbake. Dette fungerer også som en god møteplass hvor man blant annet møter samiske. Det bør være fokus på kultur og kreativ næring, herunder viktig å støtte Duodji-lag og se de som en kreativ næring. Blant idretten bør den samiske idretten nevnes, blant annet lokal deltakelse på Arctic Winter Games via f.eks. Fjell skilag og SVL. Et kort innspill kommer også på turisme tilknyttet det samiske, at dette er en næring som burde bygges videre på.

På språk må man tenke på hvordan man skal bevare den markasamiske dialekten, dette også som en viktig del av å være innad forvaltningsområde. Blant forslagene for å jobbe mer aktivt med dette kunne vært å bytte ut ord med dialektord, språkopplæring med dialekten, osv.

Det kommer innspill på at man må verne om jordbruket, reindriften og fiskekvoten. Her kunne man sett på støtteordninger, eller å få samiske ungdom (les også alle) til å drive fiske, sikre reindrift ved f.eks. sommerjobb gjeting. På jordbruk understrekes samisk landbruk, at denne må sikres og styrkes videre, blant innspillene var det spørsmål om å se på støtteordninger også for de som driver i mindre skala enn den originale støtteordninger dekker. Landbruket og naturen er en viktig identitet og gir kjennskap til området, som igjen bidrar til å skape trivsel i området. Man får en større tilknytning til naturen og følelsen av hva bygda skal være. Slike arealer har også potensiale til flerbruk ved at flere aktiviteter kan gjøres innad disse områdene, f.eks. benyttes til skiløyper om vinteren. På skogbruk pekes det ut en bekymring tilknyttet replanting av grantre, da man opplever at livet i skogen er

reduisert og mindre tilgjengelighet. Det etterspørres muligheten til å se på løsninger ved bruk av tresorter som bidrar til å jobbe opp det biologiske mangfoldet på bakken. Replanting av grantre har også hatt en negativ fortid med at det historisk har vært en «fattigmansjobb» for samer.

2.3 Ungdomsmedvirkning

Ved spørreundersøkelsen og de tre temamøtene så man få deltakere fra den yngre delen av befolkningen, og i den anledning ble det arrangert ungdomsmedvirkning. Tjeldsund kommune har allerede godt datagrunnlag gjennom undersøkelser som [Ungdataundersøkelsen 2021](#) for ungdomstrinnet og gjennom arbeidet med Program for folkehelse fra juni 2021

13.oktober.2021 ble Ungdomskonferansen arrangert hvorav ungdomsskoleelever fra Evenes og Tjeldsund møtte opp på fullspekket program, der ulike aktører hadde stands hvor elevene kunne stikke innom i pausene. For å få kontakt med ungdommen hadde kommunen egen stand. Det ble hengt opp en plakat med 2 spørsmål til ungdommen hvor de kunne skrive sine innspill på postit-lapper. De to spørsmålene som ble stilt var:

1. Hva er det beste med å være ung i Tjeldsund/Evenes?
2. Hva ville gjort Tjeldsund/Evenes hakket bedre?

Både datagrunnlaget fra undersøkelsene og innspill fra Ungdomskonferansen viser at ungdommen ønsker mer å gjøre gjerne, spesielt i form av møteplasser for uorganisert aktivitet. Det kom også innspill på at det ønskes mer informasjon om hvilke tilbud som faktisk finnes i kommunen, samt ønske om et mer variert tilbud på fritidsaktiviteter. Det andre temaet som dukker opp flest ganger er mobilitet, å kunne komme seg rundt innad kommunen, men også til nærliggende byer slik som Harstad og Narvik. Her nevnes utvidet og hyppigere kollektivtilbud, samt gang- og sykkelveier.

Selv om det forelå et godt datagrunnlag på hva ungdommen mener dekker disse innspillene i hovedsak innspill fra ungdomstrinnet. På bakgrunn av dette ble det sendt ut en spørreundersøkelse spesifikk rettet mot en aldersgruppe i spennet fra 15-19 år. For å nå denne målgruppen bistod Ungdomsrådet i arbeidet med utforming av spørsmål, veiledning på hvordan målgruppen kunne nås, samt at de benyttet seg av sine sosiale grupper og instagramkontoen [Ung i Tjeldsund](#). Spørreundersøkelsen ble i den anledning også publisert på skoleplattformene til de videregående skolene i Harstad og Narvik.

Per 1. november kom det inn totalt 30 svar på spørreundersøkelsen. Spørsmålene som ble stilt i denne undersøkelsen tilknyttet kommuneplanens samfunnsdel var:

- Hva mener du skal til for at du skal ønske å bosette deg i Tjeldsund?
- Hva mener du skal til for at Tjeldsund skal være en bedre plass å være ung i?
- Hva mener du mangler i Tjeldsund i dag for at innbyggerne skal kunne ta miljøvennlige valg?

Hovedtrekkene:

Kollektivtilbud: For at ungdom skal ønske å bosette seg i Tjeldsund var det et klart flertall som pekte på kollektivtransport. Med kollektivtransport var det ønskelig med flere avganger og bedre bussforbindelser. Både til byen Harstad og Narvik, samt innad i kommunen.

Fritidsaktiviteter: Blant fritidsaktiviteter er det ønskelig at disse passer både barn og voksne og at disse spres utover hele kommunen for at man skal kunne ha levende bygder. Blant eksempler på aktiviteter og tilbud nevnes en flott og godt ivaretatt natur, flere møteplasser og fritidsplasser, tjenester som passer ungdom, treningssenter og treningstilbud og flere butikker.

Arbeidsplasser: Et annet innspill som gikk igjen flere ganger var muligheter for å få arbeidsplasser og et godt jobbtilbud.

Miljø: Sistnevnte spørsmål knyttet til muligheter for å kunne være mer miljøvennlig, hvor kollektivtransport igjen klart skiller seg ut. Andre punkt var ladestasjoner, opplæring om hvordan ta miljøvennlige valg gjennom undervisning på skolen. Gange- og sykkelvei, og enklere måter for å kunne bevege seg innad kommunen og at dette var universelt utformet. Sistnevnte tema var søppelhåndtering, utplassering av flere søppelbokser og godt fordelt slik at folk blir mer villig å kaste tomgods og annet søppel der.

Barn og ungdom: Tjeldsund må tilpasse seg barn og ungdom mer i den måte at man fikk flere muligheter til å skape gode minner fra hjemkommunen. Bevaring av skoler og barnehager nært der folk bor er viktig.

2.4 To spørsmål til kommunens råd og utvalg

For å sikre den politiske forankringen og spesifikke interesser i samfunnsplanen ble det stilt to spørsmål til råd og utvalg i kommunen. Spørsmålene er behandlet i formannskapet, levekårsutvalget, elderrådet, rådet for funksjonshemmede, ungdomsrådet og planutvalget

Råd/utvalg	Hvordan vil vi ha det i Tjeldsund i 2033	Hva er vi i Tjeldsund gode på i 2033?
Levekårsutvalget	<p>Desentral kommune med nærhet til innbyggerne.</p> <p>Trygge lokalsamfunn/bygder med barnehage, skole og omsorgsboliger, bofellesskap og institusjon med heldøgns servicetilbud.</p> <p>Variert kultur- og idrettstilbud og folkehelsestilbud.</p> <p>Fokus på mestring i alle livets faser.</p> <p>Boligetablering i hele kommunen – spredt boligbygging og oversikt over områder hvor man ikke skal bygge.</p> <p>Etablerte bygdesentre i samarbeid med kommunen.</p>	<p>Inkludering.</p> <p>Integrering.</p> <p>Kulturbygging.</p> <p>Tilrettelegge for bolyst, også boliger for unge/ førstegangsetablerere.</p> <p>Miljø - fokus også på gjenbruk og på fjerning av søppel hensatt i naturen og rivning av forfalte bygninger.</p> <p>Vedlikehold av offentlige bygninger.</p> <p>Samarbeidende næringsliv-kommune, også med små gründerbedrifter.</p> <p>God vertskapskommune for offentlige etableringer.</p> <p>Effektiv tjenestelevering av god kvalitet.</p> <p>Trafikksikker kommune.</p>
Rådet for funksjonshemmede	<p>Tjeldsund kommune er et inkluderende samfunn som er universelt utformet hvor alle kan oppleve tilhørighet og eierskap.</p>	<p>Kommunen er god til å tilrettelegge, legge konkrete planer og gjennomføre disse.</p>
Eldrerådet	<p>Desentral kommune med nærhet til innbyggerne.</p> <p>Et aldersvennlig samfunn der aktive eldre fremmes slik at de kan mestre livet lengre og ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det.</p> <p>Trygge lokalsamfunn/bygder med barnehage, skole og omsorgsboliger, bofellesskap, institusjon med heldøgns servicetilbud.</p> <p>Variert kultur- og idrettstilbud og folkehelsestilbud for alle.</p> <p>Fokus på mestring i alle livets faser.</p> <p>Boligetablering i hele kommunen – spredt boligbygging</p> <p>Ivareta og videreutvikle etablerte bygdesentre i samarbeid med kommune.</p> <p>Tjeldsund kommune skal være en ja-kommune hvor saksbehandlerne finner positive løsninger innenfor lover/forskrifter på søknader fra lag/foreninger og privat personer.</p>	<p>Velferdsteknologi som bidrar til og muliggjør desentrale løsninger innenfor eldreomsorgen.</p> <p>Inkludering.</p> <p>Integrering – innvandrere og utenlandsk arbeidskraft.</p> <p>Kulturbygging.</p> <p>Tilrettelegge for bolyst, for eldre og for unge/førstegangsetablerere.</p> <p>Miljø – fokus også på gjenbruk og på fjerning av søppel hensatt i naturen og rivning av forfalte bygninger.</p> <p>Vedlikehold av offentlige bygninger.</p> <p>Samarbeidende næringsliv-kommune, også med små gründerbedrifter.</p> <p>God vertskapskommune for offentlige etableringer.</p> <p>Aktiv og god nabokommune.</p> <p>Effektiv tjenestelevering av god kvalitet.</p> <p>Trafikksikker kommune.</p>
Ungdomsrådet	<p>Tilbud om varierte arbeidsplasser.</p> <p>Barnehage og skoler der folk er, vi opprettholder nåværende tilbud.</p> <p>Attraktiv å bo.</p> <p>Gode tilbud på fritidsaktiviteter for både unge og voksne.</p> <p>Aktiviteter i bygdene.</p>	<p>Alt vi har nevnt lenger opp (spørsmål 1).</p> <p>Liten kommune som er spesielt god på transport.</p> <p>Tjeldsundbåten / Ungdomsribben – frakter ungdom og andre rundt i kommunen.</p>

	<p>Transport, må være tilbud til transport i både ukedager og helger. Både til byen og mellom bygdene. Jamfør bærekraftsmålene.</p> <p>Støtte idrettslagene som er i bygdene.</p> <p>Gang og sykkelsti i hele kommunen der folk ferdes, f.eks Sandstrand.</p> <p>Trygge veier med gatelys.</p> <p>Mindre tungtransport på veiene.</p> <p>Hub-stasjoner, hvor en kan dele lokale med andre som er på hjemmekontor.</p> <p>Gode skoler med gode lærere, moderne skoler som er godt vedlikeholdt/pusset opp.</p> <p>Helsesykepleier på alle skolene fast.</p> <p>Alle eldre blir ivaretatt i alle bygdene, du kan bo i din bygd hele livet.</p>	<p>Natur og friluftsliv, gode tilbud, både turisme og for oss som bor her.</p>
Planutvalget		<p>Levende og oppdatert planverk.</p> <p>Legge til rette for næring og næringsutvikling i alle deler av kommunen.</p> <p>Boliger og levende bygder.</p> <p>Sterkt sentrum – sentrumsutvikling - i 2033 er Evenskjer et handels- og servicesenter.</p>
Formannskapet	<p>Levedyktige bygder hvor det skjer positive ting.</p> <p>Økt bosetting i alle bygder.</p> <p>Gjennomsnittsalderen går ned.</p> <p>Det er lettere å få bygge innenfor 100-metersbeltet.</p> <p>Et sterkt nærings- og handelssentrum på Evenskjer.</p> <p>Et godt og utbygd kollektivtilbud – godt busstilbud mellom bygdene og byene.</p> <p>Gode fritidstilbud for alle – en Frisklivssentral som har tilbud på ettermiddag/kveld.</p> <p>Gode og trygge skoler med fagkompetanse - høy trivsel og strukturer i skolene.</p> <p>Nytt felles sykehjem, alle heletjenestene under samme tak – En samlet og bedre fagkompetanse innenfor helse og en attraktiv arbeidsplass for nyutdannede.</p> <p>Fortsatt ikke eiendomsskatt i Tjeldsund og tomter tilgjengelig til en overkommelig pris i hele kommunen.</p> <p>En attraktiv kommune for alle - særlig barnefamilier og ungdom.</p> <p>Næringsarealer som bidrar til jobbskapning.</p>	<p>Vi er gode på nytenkning.</p> <p>Vi er gode på å tilrettelegge for bolyst med kulturtilbud, næringer, servicetilbud og kafeer.</p> <p>Vi har et</p>